

Motion till riksdagen

1986/87:Jo276

Ylva Annerstedt (fp)

Biodynamisk odling

Den senaste tidens debatt har i blyxtbelysning visat vilka brister och nackdelar som den moderna stordriftsproduktionen av våra livsmedel för med sig. Jordens naturliga resurser utarmas, en mängd gifter och konstgödsel sprids i vår miljö och inom animalieproduktionen förekommer en behandling av djuren som de flesta människor tar avstånd ifrån.

Konsumenterna ställer krav på livsmedel med kvalitet och vill inte ha en mängd kemiska tillsatser vare sig vid odling eller vid förädling och de tar bestämt avstånd från kött som är fyllt med hormoner eller antibiotika.

I Sverige finns det gedigna kunskaper om och omfattande erfarenheter av den biodynamiska odlingen. Den kämpar dock en ojämn kamp mot ekonomiska bekymmer och för det mesta också myndigheters oförstående. Attityderna är dock nu på väg att svänga mot en mera generös och positiv inställning till den biodynamiska odlingen och det är hög tid att ge den en del av de gemensamma resurserna för att bevara och utvidga den kunskap och erfarenhet som finns på området när det gäller rådgivning och utbildning.

Den här motionen föreslår

- statligt stöd till befintlig och utvidgad rådgivning, under ansvar av Biodynamiska föreningen,
- statligt bidrag till upprustning och utvidgning av den befintliga utbildningen,
- studiemedel till elever i denna utbildning.

Biodynamisk odling – ett resursbevarande alternativ

Framtiden kräver ett ökat ansvarstagande för jorden och dess begränsade resurser. För att förverkliga detta krävs att olika odlingsinriktningar i dag får resurser att fritt utvecklas vidare.

Den biodynamiska odlingen har sin grund i den vidgade människo- och natursyn som vuxit fram ur den antroposofiska forskningsmetoden. Genom hela sin uppläggning strävar denna odlingsform till att förbättra jordens bördighet och att höja växternas motståndskraft mot parasiter och sjukdomar. Samtidigt inriktar man sig också mot att producera livsmedel av högsta möjliga kvalitet. Detta åstadkommer man genom att använda preparat hämtade ur naturens slutna odlingssystem med stor återförsel av organiskt material och genom att stimulera den mikrobiologiska aktiviteten i marken. Växtföljdens utformning är central och man eftersträvar balans mellan djurhållning och växtodling så att varje enhet kan bli självförsörjande med

såväl foder som stallgödsel. Markens produktivitet byggs upp genom att de biologiska processerna stimuleras och man använder inga ämnen som är skadliga för livsprocesserna.

Mot. 1986/87
Jo276

Allt fler människor och organisationer har visat ett starkt ökande intresse för den biodynamiska odlingen under de senaste åren. För att möta detta intresse har företrädare för den biodynamiska rörelsen i Sverige anordnat föredrag, kurser och utställningar riktade såväl till yrkesverksamma odlare som till allmänheten. Detta arbete har utförts med ideella insatser, ofta med personliga uppoffringar, och helt utan ekonomiskt stöd från stat eller kommun.

Efterfrågan på den kunskap och de erfarenheter som finns samlade i orten Järna, Nordens centrum för antroposofin, är nu så stor att de ideella insatserna inte räcker till. Följande tre områden är de mest väsentliga för statligt stöd: rådgivning, utbildning och forskning. Forskningen har redan börjat få stöd på sedvanligt sätt.

Rådgivning

För att i någon mån möta den efterfrågan som finns från små och stora odlare, från skolor, myndigheter och massmedia har Biodynamiska föreningen i Järna ett sekretariat med en heltids- och två halvtidsanställda konsulenter samt en person som ansvarar för Biodynamisk tidskrift. Verksamheten finansieras genom medlemsavgifter samt genom bidrag från praktiska biodynamiska verksamheter som Stiftelsen Saltå kvarn, Stiftelsen Biodynamiska Produkter och från de försäljande biodynamiska odlarna.

Den huvudsakliga verksamheten är rådgivning baserad på försök och forskning och på praktiska erfarenheter. Den sker genom besök hos odlare över hela landet, genom rådgivning per brev och telefon, genom kortare och längre kurser, fältvandringar och liknande.

Mycket av denna verksamhet har folkrörelsekaraktär och sker helt med frivilliga medel och ideella insatser. Mycket sker emellertid som ett komplement till likartad offentlig verksamhet. Det gäller t. ex. rådgivningen till lantbrukare och trädgårdsmästare, vilka vänder sig till Biodynamiska föreningen i stället för till lantbruksnämnderna därför att de söker råd om alternativ odling och vill utnyttja den kunskap och erfarenhet som finns samlad inom Biodynamiska föreningen.

En annan sådan verksamhet är undervisning vid lantbruksskolor. Årligen besöks ungefär hälften av landets lantbruksskolor med lektioner från några timmar till hela dagar.

Allt fler praktiska initiativ i Sverige har på senaste tiden medfört starkt ökad efterfrågan på rådgivning i alternativ odling. De visar också på ett ökat tryck från konsumenterna på en inriktning mot högre livsmedelskvalitet i jordbruksproduktionen.

Många exempel finns och gemensamt för dem alla är att de ställer allt högre krav på rådgivning beträffande växtföljd, gödsling, ogräskontroll och liknande. Varken regeringen eller lantbruksstyrelsen har trots upprepade ansökningar beviljat bidrag.

Föreningen har utarbetat en utvecklingsplan för det fortsatta konsulentar-

betet. Den innebär bl. a. en organisation med regionalt verksamma rådgivare som har såväl utbildning i biodynamisk odling som kvalifikationer för rådgivning i lantbruket på lantmästar- och agronomnivå. Om statliga bidrag beviljas kan dessa rådgivare stå till lantbruksnämndernas förfogande inom respektive område för alternativ odling. Förebild till sådan verksamhet finns i Holland. Den planerade utvidgningen kräver ett resurstillskott av 1 500 000 kr. per år, vilket Biodynamiska föreningen inte klarar av egen kraft. Statligt stöd är därför nödvändigt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utbildning

Sedan 1944 har Biodynamiska föreningen och senare även Nordisk forskningsring för biodynamisk odling arrangerat odlingskurser riktade till allmänheten. 1969 startades en biodynamisk utbildning vid Rudolf Steinerseminariet. Sedan 1974 är dess arbete förlagt till Skillebyholms gård utanför Järna. Den biodynamiska linjen är sedan 1982 tvåårig. Utbildningsgården har i dag kapacitet att ta emot 28 studenter i internatform och omfattar 50 hektar åker, betesmark och skog. I Järnaområdet odlas i dag ca 320 hektar biodynamiskt. Denna odlingsareal är fördelad på flera självständiga lantbruk och handelsträdgårdar, vilket ger goda möjligheter till praktikplatser och demonstrationsgårdar i omedelbar närhet till skolan.

Lärarkollegiet vid Skillebyholm representerar till stor del den samlade sakkunskapen inom området alternativa odlingsformer i Europa. Det är således mer än väl kvalificerat att möta den ökade efterfrågan på utbildning. Redan yrkesverksamma odlare önskar kortare vidareutbildningskurser och blivande lantbrukare och trädgårdsmästare efterfrågar helårsutbildning.

För att kunna motsvara efterfrågan krävs en utvidgning av utbildningsverksamheten till att omfatta ett- och tvååriga grundkurser samt kortare vidareutbildningskurser av specialkurskaraktär. För att förverkliga denna utvidgning av verksamheten krävs investeringar under de närmaste åren på sammanlagt ca 5 milj. kr. för undervisningslokaler, elev- och medarbetarbo-städer samt maskiner för undervisningsändamål. Dessutom kommer ett årligt driftsbidrag på drygt 100 000 kr. att bli nödvändig.

De elever som i dag följer utbildningen vid Skillebyholm åtnjuter inte statliga studiemedel utan måste själva betala sina skolavgifter och sitt uppehälle. För dem är det inte heller möjligt att skaffa sig inkomster genom feriearbete. Utbildningen följer nämligen hela årets växtperiod. Det är således rimligt att utbildningen berättigar eleverna till statliga studiemedel. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Den internationella situationen

Sökandet efter alternativ till den konventionella odlingen inom jordbruket pågår över hela världen och har successivt blivit mer uttalat under de senaste årtiondena. Biodynamisk odling är också en världsomspännande verksamhet. I en del länder tar detta sig uttryck i direkta åtgärder till stöd för den biodynamiska odlingen. I Tyskland finns t. ex. sedan några år en professur i

alternativ odling vid universitetet i Kassel. I Holland har statligt stöd satts in för att utveckla rådgivningen.

Mot. 1986/87
Jo276

Avslutning

En seriös satsning på den biodynamiska odlingen ger många fördelar. Den möter de krav konsumenterna ställer på livsmedel med högre kvalitet. Den bidrar till att hindra jordförstöring och till att förvalta de gemensamma resurserna. En sådan satsning innebär också att man tar till vara och stödjer de få människor som i dag i Sverige har kunskaperna och erfarenheterna på området.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att stöd skall utgå till de i motionen redovisade verksamheterna för biodynamisk odling,

[att riksdagen beslutar att elever i odlingskurser för biodynamisk odling skall vara berättigade till studiemedel.¹]

Stockholm den 27 januari 1987

Ylva Annerstedt (fp)

¹ 1986/87:Sf423